

Un pont transfronterer

XAVIER DíEZ

L'historiador Òscar Jané (Barcelona, 1974) ens ofereix el seu segon llibre dos anys després d'impressionar amb la seva tesi doctoral sobre la construcció d'identitats a la Catalunya ocupada per la monarquia francesa al segle XVII. En aquest nou treball utilitza una lent d'augment i ens mostra l'alteració dels equilibris socials al microespai de la Cerdanya.

Quan la presència de la monarquia francesa es consolida per la feblesa hispànica, les institucions, amb l'ajut de les elits autòctones –sovint exiliades de la guerra dels Segadors– acabaren apostant per la presència de l'exèrcit francès dibuixada a partir de la construcció de la fortalesa de Montlluís, que va ser dissenyada pel millor enginyer militar francès, Vauban.

El llibre descriu minuciosament el procés pel qual aquesta presència va acabar xocant amb els fluxos econòmics, els lligams familiars, i en menor mesura, culturals, d'una comarca natural i clarament formada per moviments i patrimonis integrats. La duplicitat de jurisdiccions, causant de conflictes constants (a partir del 1659, del comerç se'n va dir contraban), acompanyada de la constant presència d'homes armats, regulars o no, es va convertir en un factor de construcció d'identitats en contra de la voluntat majoritària dels habitants i de la naturalesa del territori. En altres termes, la geopolítica s'imposà a la geografia.

El llibre, clos amb un interessant i generós apèndix documental, representa una diàfana mostra de la millor histori-

ÒSCAR JANÉ CHECA

La identitat de la frontera pirinenca

Diputació de Girona.

Girona, 2008. 261 pàgines.

ografia recent dedicada a qüestionar interpretacions restrictives anteriors, poc documentades i massa sovint condicionades per la ideologia. La trajectòria de Jané el configura com un pont transfronterer de primer ordre. La lectura del seu llibre, ja sigui a la «provincia 17» o al «département 66», esdevé una obligació cultural per ensorrar antics prejudicis.

DIVERSOS AUTORS

Girona, XXI segles

Ajuntament de Girona /

Lunwerg Editores.

Barcelona, 2009. 288 pàgines

DANI VIVERN

Un llibre «d'aquests de regal», en dirien alguns. Ja se sap: gran format, ple de fotos, alguns textos per omplir una mica, i ja està. Doncs no! D'entrada, perquè per a mi no serà mai un llibre de regal, ja que no el penso regalar a ningú. És meu, i que no me'l toquin.

Girona: l'enamorament perpetu

Gran format, sí: l'adequat per encabir les imatges màgiques del fotògraf Josep M. Oliveras. Hem vist tants de cops tots els racons, carrers, monuments, locals, comerços, edificis, jardins i instal·lacions de Girona, que costa d'entendre com no havíem captat abans les facetes absolutament, descaradament noves que se'n poden extreure quan s'és professional i alhora geni de la fotografia. Moltes imatges del llibre ens fan sentir fascinació per una ciutat que pensàvem que coneixíem de memòria, i alhora ens generen un punt de vergonya en constatar que no hi havíem entès res: que la bellesa es pot trobar fins i tot en el més anodí dels paisatges, en el més impersonal

dels edificis. I també, és clar, en microcosmos petris, en reflexos de llums equívocs, i en perspectives gairebé oníriques dels referents més coneguts de la geografia urbana.

Però no acaba aquí el valor d'aquest encert editorial: els textos de Joaquim Nadal, Eduard Canal, Lluís Muntada, Josep M. Nolla, Jordi Sagrera i Xavier Torres ens guien per la història de la ciutat, per la gestació de la seva particular ordenació urbanística, pels encerts i els projectes frustrats, pel futur desitjable..., fins a la sensació que ens ve, en acabar la lectura, que ser gironí és un estat d'ànim molt similar a l'enamorament perpetu. *Girona XXI segles* no és un llibre «de regal», és un regal de llibre.